

Cruce in Vestibus.

Equitaturis.

Abstinencia, Jejunia.

Ministeribus.

Morus inter Fratres charitatis.

re Fratres in talibus lectis, quales eis fuerint preparati, ita tamen quod tunicas non deponant. Cervical vero, cum cossino ad sustentationem capitis, permittantur habere. In capitis, & caputis Fratrum imponantur signa, videlicet crux in pectore, cujus brachium, quod vadit in longum, sit de panno rubeo, illud autem quod vadit in transversum, sit caerulei coloris. Calceamenta habeant clausa, & ordinata, ita tamen quod genua non excedant, nisi sint equitantes. Liceat Fratribus equos ascendere, & equitaturas tales habere, quales poterint, & sibi viderint expedire, dum nimis notabiles non existant.

Cap.3.

Vinum sumentum a fratribus taliter temperetur, ut sobrie sumi valeat. Jejunent a propinquiore Dominica Festo Beati Martini hyemalis, usque ad Nativitatem Domini, & a Quinquagesima usque ad Pascha. Insuper, & aliis temporibus anni, omni sexta feria, nisi festivitas novem lectionum intervenerit, vel octavae, ita tamen, quod a Quinquagesima usque ad Pascha in cibo Quadragesimali jejunent, & alia jejunia, quae consuevit Ecclesia celebrare. Potest tamen quandoque Minister jejunium cum discretione relaxare, propter aetatem, vel viam, vel aliam justam causam; vel etiam facultate inspecta augmentare. Carnibus datis ab his, qui foris sunt, vel sumptis de propriis nutrituris, vel etiam emptis, vesci liceat tantum Dominicis diebus, a Pascha usque ad Dominicam propinquiore Festo B. Martini hyemalis, & a Natali usque ad Septuagesimam: & in Nativitate, & Epiphania Domini, & in Ascensione Domini, & in Assumptione, & Purificatione B. Mariae, & in Festo Omnium Sanctorum, & in mutationibus, & infirmitatibus. Possunt tamen Ministri, cum Fratribus suis, de carnibus edendis, extra Refectorium, & in via, ex justa, & rationabili causa dispensare; Liceatque Fratribus sagimine vesci. Ac insuper, si qualitas temporis, & Monasteriorum necessitas id exegerint, etiam in ipso Refectorio (Adventus tamen, & aliis a jure prohibitis temporibus exceptis) carnibus hujusmodi vesci possint. Liceat etiam nutrituras emere, & nutrire. Cum vero in itinere, sive peregrinatione fuerint, si quid eis datum fuerit, inde vivant, & residuum in tres partes dividant. Tamen si fuerint in via, profecti ad redimendum captivos, quicquid eis datum fuerit, totum debent ponere in redemptione captivorum, praeter expensas. In Civitatibus, in Villis, sive Castellis, in quibus proprias domos habuerint, nihil omnino extra domos illas, nisi forte in domibus Religiosis, etiam si a quovis rogentur, & cum Archiepiscopis, Episcopis, & Regibus, si invitati fuerint, comedant, vel bibant, nisi forte aquam in domibus honestis, nec pernoctare praesumant extra hujusmodi domos, nisi forte aliquorum fuerint Magnatorum, vel Praelatorum officiis deputati. Numquam in tabernis, vel in hujusmodi inhonestis locis habitent, comedant, vel bibant. Qui autem hoc praesumpserit, juxta arbitrium Ministri, majori, vel minori vindicta subjaceat.

Cap.4.

Talis sit charitas inter Fratres, Clericos, & Laicos: ut eodem victu, vestitu, dormitorio,

refectorio, & eadem mensa utantur. Infirmi seorsum dormiant, & comedant. Ad quorum curam habendam, conversus aliquis Laicus, sive Clericus deputetur, qui ea, quae necessaria fuerint, inquirat & ministret, sicut fuerit ministrandum. Moneantur tamen infirmi, ut lauta, sive nimium sumptuosa cibaria non requirant, commoda potius & salubri moderatione contenti. Cura hospitem, & pauperum, & omnium euntium, & redeuntium, uni de discretioribus, & benignioribus Fratribus injungatur, qui audiat eos, & ut expedire viderit, charitatis solatium administret. Requirit tamen ab illis quos crediderit admittendos, si iis, quae Fratribus apponuntur, velint esse contenti. Ad lauta quidem, sive nimium sumptuosa cibaria non oportet quemquam admitti, quaecumque tamen praestanda sunt cum hilaritate praestentur, & nulli maledictum pro maledicto reddatur. Si quis tamen, & maxime Religiosus, ad hospitandum advenerit: benigne suscipiatur, & charitative juxta posse domus illi subministratur. Avenam tamen, vel aliud loco avenae hospitibus dare non teneantur, si fuerint in Civitate, vel Oppido, ubi venalis inveniatur, nisi forte Religiosi sint hospites, vel tales, qui ad manus non habeant, & emere non possint. Si autem hospites venalem non invenerint, & in domo, quae suscepti fuerint, inveniatur, congruenter eis praebatur. Nullus Frater Clericus, aut Laicus sit (si fieri potest) sine proprio officio. Si quis vero laborare noluerit, & potuerit, juxta arbitrium Ministri, canonice puniatur, cum Apostolus dicat: Qui non laborat, non manducet.

Cap.5.

Silentium semper observent in Choro, nisi Frater alicujus Fratris, vel alterius forte confessionem in dicto loco audiat. Pauca etiam verba in Choro sub silentio, & sine strepitu, propter aliquam justam causam, loqui poterunt. In Refectorio, & in Dormitorio silentium observant: nisi necessitas aliqua, vel justa causa eos ad loquendum compellat: in quo casu paucis verbis, & submissa voce loquantur. Extra vero praedicta loca liceat eis loqui temporibus aptis submissa voce, humiliter, & honeste. Ubique sermo eorum sit honestus, & sine scandalo. Similiter, & eorum omnis status, gestus, vita, actio, & omnia alia honesta in eis reperiantur.

Cap.6.

Capitulum, si fieri potest singulis diebus Dominicis in singulis domibus, Minister cum Fratribus suis teneat, & de negotiis domus, & domui suae, sive Fratribus datis, & Familiae, nomine Ordinis, datis, ut ad redemptionem captivorum tertia pars deputetur, Fratres Ministro, & Minister Fratribus rationem fideliter reddant. Similiter singulis Dominicis diebus, si fieri potest, exhortatio fiat, & quid credere, aut agere debeant, simpliciter moneantur. De omnibus rebus, & clamoribus, Fratres in Capitulo judicentur. Nullus Fratrum Fratrem suum in publico accuset, nisi bene possit probare, qui autem hoc fecerit, poenam subeat quam reus subiret, si convinci potuisset, nisi Minister ex causa cum eo dispensare voluerit. Si quis scandalum, vel aliquid hujusmodi fecerit, vel (quod absit) se invicem percusserint, juxta arbitrium Ministri, majori vel minori vindicta subjaceat.

Si

Infirmorum cura,

Hospitum, & Pauperum.

Et manuum labore.

Silentio in Choro,

Et Refectorio,

Et modestia ubique servandis.

Capitulo cujusque Domus,

Et correctio.

Si quis Frater in Fratrem peccaverit, scilicet contra Fratrem: idem eo solo sciente, qui injuriam passus est, sustineat patienter, licet sit innocens: & cum quieverit commotio animorum, benigne & fraterne commoneat, & corripiat eum usque ter inter se, & ipsum solum, & poenitentiam agere de commisso, & a similibus in posterum abstinere. Qui si non audierit, dicat Ministro, & ille corripiat eum secrete, secundum quod viderit saluti eius expedire. Qui vero scandalum movit, si per se emendare voluerit, totum ante pedes scandalizati, petens veniam, se extendat: & si semel nec sufficit, usque ter illud idem faciat. Si vero hoc in publicum venerit: quaecumque secura fuerit poenitentia, haec sit prior, scilicet, ante pedes Ministri, petendo veniam, totius corporis extensione, & postea secundum arbitrium Ministri emendetur. Generale Capitulum semel in anno celebretur, quod fieri debet Dominica quinta post Pascha. In quo Capitulo quolibet anno Correctores majoris Ministri eligantur, qui una cum majori Ministro, vel ejus Vicario, corrigendi, & definiendi omnia, quae corrigenda, & definienda sunt in generali Capitulo, tempore ipsius Capituli, & etiam Visitatores constituendi in diversis Provinciis, & locum futuri generalis Capituli assignandi, habeant potestatem. Nullus vero simplex Frater ad generale Capitulum accedat, nisi vocatus a majore Ministro, vel missus a suo proprio Ministro, vel aliquam justam causam in Ministerium suum praetenderit, quam si in Capitulo generali non fuerit profectus, ad arbitrium majoris Ministri, & Correctorum, canonice puniatur. Si pro necessitate domus debitum aliquod fuerit contrahendum, prius in Capitulo Fratribus proponatur, & cum eorum consilio fiat, & assensu, ut sic suspiciones, & murmura evitentur. Si quis de substantia domus violentiam fecerit, & ad Judicem oportuerit referri: non ante hoc fiat, quam charitative ille a Fratribus moneatur.

Cap.7.

Electio Ministri per commune consilium Fratrum Clericorum fiat. Nec eligatur secundum dignitatem generis, sed secundum vitam meritum, & sapientiae doctrinam. Ipse vero, qui eligitur, sive major, sive minor Minister, Sacerdos sit, & professus; Major vero Minister postquam electus fuerit, secundum formam in Regula hac annotatam, ipsius Ordinis curam plene habeat, & libere gerat: prout haecenus extitit observatum, & consuetum, Fratrumque omnium Congregationum confessiones audire, & absolvere ab omni transgressione Regulae sua possit auctoritate. Minor vero Minister omnium Fratrum domus suae audiat confessiones, dummodo verecundia repetiti excessus occasionem minime praebet tardius Praelatis suis, vel minus pure quam deceat, consistendi. Sollicite vero Minister provideat, ut praecipua Regula, sicut ceteri Fratres, per omnia teneat. Postquam vero electus fuerit, si ex culpa deponi meruerit; per majorem Ministrum, convocatis tribus, vel quatuor Ministris minoribus, si commode infra tres dietas a loco valeant inveniri, & si commode habere non possint, assumptis secum tribus, vel quatuor Fratribus ejusdem Ordinis, Viris Religiosis, & honestis, de eorum

Bull. Rom. Tom. III.

consilio, & assensu deponatur: & alius, qui dignus sit, loco ejus subrogetur. Si vero pro remotione terrarum, vel alia causa rationabili, maior Minister hoc facere non potuerit, vices suas Ministris minoribus magis Religiosis committat. Si vero duo, vel tres, pro locorum distantia, haberi commode non possint; per aliquem Ministrum Virum religiosum, & honestum, cum tribus, vel quatuor Fratribus Religiosis hoc fiat, & quod illi fecerint, auctoritate maioris ratum habeatur. Major vero Minister, si pro excessibus suis corrigendus, vel deponendus fuerit: per quatuor, vel quinque Ministros ejusdem Ordinis magis Religiosos hoc fiat, qui tamen auctoritate generalis Capituli ad hoc eligi debent.

Cap.8.

Si quis hujus Ordinis Frater esse voluerit: primo per annum in habitu Fratrum cum expensis suis, praeter victum, omnibus suis retentis, in Ordine pro Deo deserviat. Et post annum, si bonum, & conveniens Ministro domus, & Fratribus videatur, & illi, recipiatur: nil tamen pro receptione sua exigatur. Si quid tamen gratis dederit, recipiatur, dum tamen tale sit, de quo non videatur Ecclesiae periculum imminere. Si vero de cujusquam moribus visum fuerit dubitandum, prolixior de eo habeatur probatio. Si ante professionem aliquis se intemperanter habuerit, & impatiens disciplinae, ad arbitrium Ministri non emendaverit mores suos; tribuatur ei modeste licentia, cum omnibus quae attulit, recedendi. In Ordine vero aliquis non recipiatur, antequam annum vigesimum videatur complevisse. Professio vero post annum in arbitrio Ministri relinquatur.

Cap.9.

Pignora non accipiant, nisi decimas, cum licentia sui Episcopi, de manu laici. Juramenta non faciant, nisi magna necessitate, cum licentia sui Ministri, vel jussi ab Episcopo suo, vel ab aliquo vices Apostolicas gerente, & hoc pro honesta, & justa causa. Si quod vitium in re, quae venditur, notum fuerit, indicetur emptori. Ipsa die, qua infirmus apportatus fuerit, de peccatis suis confiteatur Ministro, vel ei cum Ministro injunxerit, & communicet, & omnia alia Sacramenta Ecclesiastica percipere valeat ab eodem. Omni secunda feria, praeterquam in Octava Pascha, & Pentecostes, & Natalis Domini, & Circumcisionis Domini, & Epiphaniae, & praeterquam in Festivitatibus novem lectionum, & in octava Sanctorum, & aliarum Festivitarum, finita Missa pro fidelibus, fiat absolutio fidelium defunctorum in Coemeterio. Singulis quoque noctibus ad minus in hospitali coram pauperibus pro statu, & pace Sanctae Romanae Ecclesiae, & totius Christianitatis, & pro benefactoribus, & pro his pro quibus generalis Ecclesia consuevit orare, communis fiat oratio.

Cap.10.

In regularibus horis morem B. Victoris observent, exceptis Fratribus servitiis Principum, & Praelatorum deputatis, & Fratribus itinerantibus; exceptis etiam pausatibus, & prolisitatibus, & vigiliis, quae occasione laboris, vel paucitatis servitium, poterunt eis remitti de consilio priorum, & religiosorum Virorum, ad hoc in suo generali Capitulo a suis Ministris,

N n n

Novitiis, eorumque receptione.

Oratione communi infirmis &c.

Horis canonicis, & raris.

vel Fratribus specialiter electorum. Propter paucitatem etenim suam tantas pausiones pfallendo facere non tenebuntur, nec ita tempestive surgere. In rasura similiter Ordinem S. Victoris sequantur Clerici: Laici vero barbas non radant, sed eas ad modum Templariorum, vel Conventuum Cisterciensium crescere permittant.

§.4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae concessionis, constitutionis, & confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem &c.

Datum Viterbii septimo idus Decembris Pontificatus Nostri Anno Tertio.

XXVI.

Translatio festi Sancti Januarii, quae Neapolis celebrari consueverat decimotertio Kalendas Octobris ad septimum Idus Maji.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Archiepiscopo, & dilectis filiis Capitulo Neapolitan. salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Ante thronum divinae Clementiae Fidelis Christi Sanctorum piis adiuti suffragiis ad eorum colenda festiva solemnia eo debent ferventius excitari, quo talium Patronorum sulti praesidiis potiora gloriae retributionis praemia promerentur. Nos quoque vigilis more Pastoris oves Gregis Domini curae nostrae committas, quas cupimus in loco Pascae collocari ad eorumdem Sanctorum trahimus libenter obsequia, ut nullis familiaribus curis impliciti illos in conspectu Domini devota veneratione collaudent.

Volentes igitur, ut Beatus Januarius apud Ecclesiam Neapolitanam, quae in ipsius honore dicitur dedicata, in ejus maxime festivitate fidelium laudibus solemniter extollatur; Attendentesque, quod decimotertio Kalendas Octobris, quo solet hujus festi solemnitas celebrari, singuli vindemiarum occupati laboribus ab Ecclesiarum visitationibus necessario retrahuntur, festivitatem eandem, ut omnes liberius in ejusdem Sancti gloria, júbilo devotae jucunditatis exultent, Octavo Idus Maii, statumus de Apostolica plenitudine potestatis in Ecclesia praedicta deinceps annis singulis celebrandam.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae Constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Viterbii Nonis Januarii Pontificatus nostri anno tertio.

Dat. die 1. Janu. 1268. Pont. An. III.

Clausula.

Fest. translatio.

Procurator.

In Reg. Vatic.

Clausula.

XXVII.

Sententia in Conradinum, qui ob spreta Apostolica monita Regni Hierosolymitani juribus privatur.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei. Ad certitudinem praesentium, & memoriam futurorum.

§.1. Dudum ad Apostolicae Sedis perlato notitiam, quod Conradinus, nepos quondam Friderici olim Romanorum Imperatoris inconsulte nimis, & temerarie ambitionis spiritu concitatus, non solum ad obtinendum Romanum conabatur Imperium; Sed sibi Regnum Siciliae intulit non veritus, sub ejusdem Regni titulo sibi nomen Regium adscribebat: quodque cum aliquibus inimicis Ecclesiae diversarum Italiae partium scelestas iniensas faciones suas, per Civitates, & loca varia, sub praemissa intulit tyario Regiae Majestatis impressas litteras destinando turbare pacem Ecclesiasticam, ac populum commovere in nostrum, & ipsius Ecclesiae, ac charissimi in Christo filii nostri Caroli Regis Siciliae illustris discrimen, & praedictum nitebatur; Nos in festo dedicationis Basilicae Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli Pontificatus nostri anno secundo in hac majori Ecclesia Viterbiensi, praesente tunc multitudine copiosa fidelium de Fratrum nostrorum consilio eidem Conradino districte praecipimus, ut a praemissis penitus abstinere, districtius inhibentes, ne similia ulterius praesumeret, aut quomodolibet usurparet. Prohibuimus etiam universis, & singulis, ne praedicto Conradino sicut Regi Siciliae scriberent, nec ab ipso litteras velut a Rege, aut sub praemissis intulit, denominatione, seu impressione reciperent, neve in eum, ut in Siciliae Regem intenderent, nec cum armis, vel sine armis, facto, vel verbo, aut quomodolibet ad turbandum Ecclesiae Romanae pacem, vel contra praedictum Regem Siciliae praestarent ei auxilium, consilium, vel favorem.

§.2. Specialiter Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Comitibus, & Universitatibus Castrorum, Villarum, & quorumcumque locorum Italiae prohibuimus expresse, ne ipsius Conradini dominio, vel regimini sese opponerent, aut eum, vel pro ipso, sive in favorem ipsius alium in potestatem admitterent, vel Rectorem quocumque nomine censeretur, vel ei, sive alii pro ipso, aut in favorem ipsius in se, terras, seu districtus suos dominium, vel aliquod posse concederent, nec societatem, conjugationem, aut sedes inirent cum illo, seu alio in suum auxilium, vel favorem; illos vero, qui secus quacumque machinatione facerent cujuscumque forent praesentia, dignitatis, aut status, excommunicationis sententiam, quam ex tunc in eos tulimus, incurrere volumus ipso facto.

§.3. Praelatis quoque omnibus praediximus, quod si contra praemissa venirent, Ecclesiasticis eos dignitatibus, prout suaderet justitia, & reliquos Clericos non Praelatos beneficiis, si qua forsitan haberent, privaremus, & redderemus inhabiles ad habenda. Laicis etiam omnibus, ac pra-

Ex Raynald. ann. 1268. §.4.

Ur Romanum adhaerere imperium.

Regium nomen Siculum occupat.

Turbat Ecclesiae pacem &c.

Imperia Apostolica solemniter data.

Vatrum Italiae Proceribus, ne illum cum eo sedes inirent, sub certis penis.

Alii indicant singulis Ordinibus penae.

ac praecipue temporali Jurisdictioni Ecclesiae praefatae subiectis aperte denunciavimus, quod si hujusmodi nostram inhibitionem negligerent observare, privaremus eos feudis quibuslibet, quae ab Ecclesiis, aut Personis Ecclesiasticis obtinerent: ac Vassallos si quos haberent, a fidelitatis absolveremus juramento, si quo tenerent eisdem, & personas eorum citra mortis, & mutilationis periculum, ac bona ipsorum, itaut ea posset quilibet occupare, licenter exponere curaremus. Civitates vero, Communitates, & Universitates quaslibet, quae praefatam prohibitionem nostram violare quocumque dolo, ingenio, arte, vel machinatione tentarent, volumus interdicti sententiae subiacere.

§.4. Cumque praefatus Conradinus, praecpta, inhibitiones, & comminationes hujusmodi praesumptuose contemnens, nequaquam abstinens a praemissis, suos in Tuscia diceretur Vicarios ordinasse, ac Siciliae se Regem intulit literis uteretur sub intulit, ac impressione praedictis, ut terram in dicti Regis praedictum commoveret, scandala suscitar, Ecclesiae turbaret pacem: pro Siciliae Rege se gerens, velut Rex Siciliae dicti Regni partiret officia, Officialiter institueret, Milites sollicitaret, aliquos promissionibus alliceret, nonnullis privilegia indulgeret, quampluribus etiam dona in eodem Regno concederet, sicut litterarum, & privilegiorum hujusmodi, quae ad manus nostras venerant, nos certos reddidit de praedictis inspecto, nos universas, & singulas inhibitiones, denunciations, comminationes, & sententias memoratas, de praedictorum Fratrum consilio in die Cense Domini, Pontificatus nostri anno tertio, in hac eadem Viterbiensi Ecclesia, praesente tunc multitudine copiosa fidelium, innovationes omnes, & illos, qui contra easdem inhibitiones, denunciations, & comminationes temere veniendo, in praefatam sententiam inciderunt, ac specialiter Incolas Castri Sancti Miniati Lucanae Diocesis, qui sprete praedictis nostris inhibitionibus, & denunciationsibus ejusdem Conradini fautores, & Nuncios receperunt; denunciavimus praedictas sententias incurrisse: ipsos nihilominus, tunc de novo excommunicationis, & Castri praedictum interdicti sententiae supponentes, & praedictas aperte nos adversus eos (nisi memoratos fautores, & Nuncios infra quindecim dies post intans tunc festum Resurrectionis Domini de praedicto Castro eijcerent, ipsos nunquam recepturi, sive recepturi postmodum, & a nominati Conradini favore omnino desisterent) gravius, spiritualiter, & temporaliter, prout fore putaremus expediens, processuros.

§.5. Memorato quoque Conradino iterato de ipsorum Fratrum consilio districte praecipimus, ut a praemissis omnino abstinens similia nullo modo unquam tempore attentaret: alioquin ipsum ex tunc excommunicationis sententiam innodantes citavimus eum peremptorie, quod infra festum Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli tunc primo venturum, quod pro peremptorio sibi termino assignavimus, per se, vel per Procuratorem idoneum cum pleno, & sufficienti mandato, Apostolice se conspectui praesentaret, responsurus super praedictis excessibus, & nostris, ac ejusdem Ecclesiae beneplac-

Bull. Rom. Tom. III.

itis pariturus, alioquin ex tunc, ipse non obstante absentia procederemus gravius contra eum, prout videremus expediens, ac justitia postularet.

§.6. Et quia ejusdem Conradini praesumptuosa temeritas, fautorumque suorum manifestis indicibus revelata malitia ipsos nobis, tam ex causis praemissis, quam ex aliis de turbatione status Italiae reddebant manifesta, ratione suspectos; nos de ipsorum Fratrum consilio in festo Ascensionis Domini transacto novissime, in hac eadem Viterbiensi Ecclesia, multitudine praesente fidelium, eidem Conradino ingressum Italiae curavimus inhibere districtius, eo tamen salvo, quod si ad nostram praesentiam infra terminum, quem ad hoc sibi duxeramus, ut praemittitur, praesigendum, personaliter, & pacifice venire vellet, mandatis Apostolicis pariturus, & super hoc nos praecertificare curaret tempore opportuno, ita studeremus providere negotio, quod sibi securus, ac nostris, & Ecclesiae fidelibus non suspectus ad Sedem, eandem pateret accessus. Quod si aliter contra mandatum nostrum, & Sedis ipsius Lombardiam, vel alias partes Italiae intrare, aut Capitaneum, aut militiam, seu aliam quancumque gentem illuc destinare praesumeret: Nos tam ipsum Conradinum, quam omnes illos, qui cum eo venerint taliter, vel pro ipso, necnon & omnes illos, qui eum, vel venientes pro eo reciperent, seu ad ipsorum adventum, vel transitum eis per se, vel per alium darent auxilium, consilium, vel favorem publicum, vel occultum, ex tunc excommunicationis sententiam duximus innodandos.

§.7. Demum vero in festo Dedicationis Basilicae Principis Apostolorum, pro eo quod idem Conradinus praefatas nostras inhibitiones, comminationes, sententias, contemnendo non solum a praedictis sibi tam solemniter, tam manifeste, ac seriose prohibitis abstinere contempserit, se falso, ac temere gerendo pro Rege Siciliae, utendo sigillo, intulit, ac denominatione praemissis, & cum persecutoribus Ecclesiae, ac Regis Siciliae praedictorum se in diversis mundi partibus in eorumdem Ecclesiae, ac Regis praedictum, & pacifici status Italiae turbationem, variis factionibus implicando; verum etiam Veronensem Civitatem cum militia elapso dudum dictae citationis termino intrare praesumpserit, se ultra velle progredi comminans, & ad Regni ejusdem invasionem intendere nimis praesumptuose proclamans, alias contra inhibitiones, comminationes, & sententias praedictas temere veniendo, nos de Fratrum eorumdem consilio Conradinum eundem in hac eadem Ecclesia denunciavimus latam in eum per nos, ut praemittitur excommunicationis sententiam incurrisse, de novo nihilominus ex eisdem causis excommunicantes eundem, ac omnes, & singulos, si qui ad praestandum ei super praemissis Imperio, sive Regno auxilium, consilium, vel favorem vinculo juramenti adstrinxerunt, denuntiantes juramento hujusmodi non teneri, & ab observatione ipsius eos nihilominus absolventes. Et si forsitan in hujusmodi propositi, seu obligationis prosecutione persisterent, eos ex tunc excommunicationis sententiam duximus innodandos.

Nnn 2 §.8. Me-

Vetus in Italia ingressus, nisi forte vellet se eidem Sedi praesentare.

Sed cum Pontificis imperia violatis, praesertim armatus Veronam ingressus.

Excommunicatus denunciatus cum suis a Clemente.

Dies Conradino a Pontifice indicata, ut se Sedi Ap. praesentaret.

Jussu Verona, arque Italia dice-

Regnumque Siciliae non affectare sub pena amittendi Regni Hierosolymitani.

Poenae ejus facultatibus intentatae.

§.8. Memorato insuper Conradino expresse, ac districte mandavimus, ut infra mensem, ex tunc computandum, de Verona, & tota Italia cum omni sua gente omnino discederet, nec de Imperio, vel Italia, & specialiter de Regno Siciliae, aut aliqua parte ipsius (in quo eum, sicut per sententiam felicitis recordationis Innocentii Praedecessoris nostri eundem Avum ipsius latam in Concilio Lugdunensi evidenter constat; & nos etiam tunc declaravimus aperte, jus aliquod non habere) se de caetero per se, vel per alium intromitteret aliquatenus, aut aliquid in his, quae ad praedicta Imperium, sive Regnum pertinent, contra easdem inhibitiones nostras praesumeret quomodolibet attentare. Alioquin ipsum Regno Hierosolymitano, & omni jure, si quod habebat in eo, Apostolica ex tunc auctoritate privavimus, & Vassallos ejus ubilibet constitutos, ab omni juramento fidelitatis absolvimus, si quo tenebantur eidem.

§.9. Omnes vero, & singulos, qui eidem Conradino in praedictis praestarent auxilium, consilium, vel favorem, & specialiter Ludovicum Ducem Bavariae, Comitem Tirolis, Bosum, & Dovarum, Manfredum Malet, qui se Comitem Camerarium nominabat, & Conradum Frinza, quos notorium erat ipsi Conradino in praedictis assistere, ipsumque fovere; caeterosque Marchiones, Comites, Barones, & alios cujuscumque forent dignitatis, aut status, qui ejus Nuncios, seu litteras contra praedictas inhibitiones nostras veniendo contempserunt, interdixit declaravimus sententiam subjacere: ac nihilominus de novo ex eisdem causis exigente proculdubio aucta eorum ex tanti temporis continuatione perfidia, similibus sententiam duximus innodandos. Specialiter autem terram memorati Ludovici Ducis Bavariae, nisi Dux ipse infra duos menses, exinde computandos, prorsus a Conradino ejusdem, in praemissis favore desisteret, Ecclesiastico ex tunc supposuimus interdixit; Omnes vero Marchiones, Comites, Barones, & alios quoslibet, cujuscumque forent dignitatis, aut status, qui eundem Conradinum, aut ejus Capitaneum, vel militiam, seu quancumque aliam gentem pro ipso de caetero in aliqua parte Italiae contra easdem nostras sententias, inhibitiones, seu comminationes recipere, omnibus privilegiis, indulgentiis, & gratiis quibuscumque ab Apostolica Sede obtentis ex tunc Apostolica auctoritate privantes, ipsos manere decrevimus omni officio, & honore privatos: ita quod nullus eorum in Potestatem, Capitaneum, seu Rectorem, aut ad alia quaecumque officia, vel honores possit assumi: Et si aliqui eorum forent assumpti, sententiae latae per ipsos, si Judices, instrumenta confecta, si Tabelliones essent, vel si alia quaecumque officia gererent, & omnia, quae per ipsos Judices, vel eorum auctoritate, seu ministerio in judicio, vel extra judicium fieri, seu geri contingeret, carere omnino robore firmitatis, ac nullius penitus decrevimus esse momenti, & nihilominus personas eorum, citra mortis, & mutilationis periculum, necnon bona mobilia exposuimus impune ab omnibus, ac libere capienda: aliis etiam Civitatibus, & Locis Italiae, quae dictos Conradinum, vel Capitaneum, seu gentem suam contra praefatas nostras inhi-

bitiones, comminationes, & sententias deinceps recipere, comminantes aperte, nos ad similes privationum penas, prout foret expediens, processuros.

§.10. Verum praefatus Conradinus, ut ad nihilum deveniat, velut aqua decurrens, ad sententias, monitiones, comminationes nostras, sicut aspis surda suas prorsus aures obturans, nec praemissis inhibitionibus acquievit, nec expavit sententias, nec monitionibus paruit, nec perversitatis suae propositum comminationibus immutavit, sed in praecipitium praecipit ruens, & praemissis excessibus illos pro viribus continuando insitit, & quos potuit nihilominus adiecit. Siquidem contra praedictas inhibitiones, monitiones, comminationes, & sententias ingressus Italiam cum armatis Papiam venire praesumpsit, & in tantam furoris prorupit audaciam, quod aliquas partes Imperii, nec non & devotorum Ecclesiae in Lombardia terras aggredi temerariae praesumptionis conamine attentavit: licet in ipsis sui conatus initiis, & temeritatis suae jam pro parte stipendia, & arhas confusionis extremae, quam proculdubio furibundus insequitur, exinde reportavit.

§.11. Nos itaque memoratum Conradinum denunciante ex causis praemissis in excommunicationis, & alias latas in eum sententias incidisse: de novo nihilominus ex eisdem causis de Fratrum ipsorum consilio excommunicamus eundem. Denunciamus insuper eum Regno Hierosolymitano, & omni jure, si quod habebat in illo Apostolica auctoritate privatum; & Vassallos ejus constitutos ubilibet ab omni juramento fidelitatis, si quo tenebantur ei, penitus absolutos, & terram ejus Ecclesiastico supponimus interdixit.

§.12. Insuper praesente hac fidelium multitudine, dictum Conradinum aperte monemus, sibi que districte praecipimus, ut infra mensem, ex tunc computandum, quem pro preemitorio sibi termino assignamus, humiliter ad nos, & Ecclesiae mandata redire procuraret, alioquin ex tunc ipsum de praedictorum Fratrum consilio reddimus omni tempore ineligibilem, & prorsus inhabilem ad Regnum quodlibet, vel Imperium obtinendum: & nihilominus omnibus feudis, & juribus quibuscumque, si qua forsitan a quibuslibet tenet Ecclesiae, privamus eundem. Porro supra dictas inhibitiones, comminationes, & sententias innovantes, omnes, & singulos, qui contra eas quocumque modo venerint; & specialiter praedictos Ludovicum Ducem Bavariae, Comitem Tirolis, Bosum de Dovanam, Manfredum Malet, Conradum Trinza, qui ab ipsis non desistere favore; Fridericum praeterea charissimi in Christo filii nostri Regis Castellae germanum, qui praefato Conradino favendo, insulam Siciliae, & Terram memorati Caroli Siciliae Regis invasit, cum omnibus complicibus suis, necnon Willelmum de Parisiis, caeterosque, qui se contra eundem Siciliae Regem, cum Saracenis Luceriae exererunt, ac omnes alios, qui citra Pharam quancumque Terram ejusdem Regis Siciliae invaserunt, omnesque complices, & in hoc fautores eorum, item Guidonem Novelli, Galvannum, & Fridericum Lanceam, Conradum de Antiochia, & Joannem de Marrio, pro eo quod eidem Conradino

Conradinus iussa omnia Apost. transgreditur.

Papiam cum armatis accedit.

Desigit anathemate.

Regni Hierosolymitani jurius exulatur.

Postulatur feditio.

Ni parent, declaratur ad omne Regnum inabilis.

Eisdem poenis subjiciuntur ejus fautores.

Loca, quae favent Conradino, censuris percuti.

Haec vero sententiae a solo Pontifice dissolvenda.

Dat. mense Martio 1268. Pon. An. IV.

Ex Registro Vatic.

Exordium.

radino favent aperte, & dictum Regem pro viribus impugnare conantur, caeterosque cujuscumque sint praeminentiae, dignitatis, aut status, qui contra praemissas inhibitiones, monitiones, comminationes, vel sententias venire temere praesumpserunt, denunciamus in praemissas excommunicationis, & alias contra fautores ejusdem Conradini latas sententias incidisse, ac de novo ex eisdem causis excommunicamus eosdem.

§.13. Civitates insuper, Castra, & loca omnia, quae Conradinum, aut ejus Capitaneum, vel militiam, seu quancumque aliam gentem pro ipso receperunt haecenus, vel alias praedictas nostras inhibitiones, monitiones, comminationes, & sententias contempserunt, veniendo temere contra eas, & specialiter praedictam Sancti Miniati Castrum, aut Civitatem Grosseti, quae non est dubium dicto Conradino favore; declaramus interdixit sententiam subjacere, ipsorumque Castrum, & Civitatis Incolas ejusdem Conradini fautores excommunicationis vinculo innodamus, Civitates etiam, Castra, & Loca, quae de caetero ipsum Conradinum, Capitaneum, militiam, & quancumque gentem suam recipere praesumpserint, ex nunc simili supponimus interdixit, contra ea spiritualiter, & temporaliter gravius processuri, prout facti suadebit qualitas, & viderimus expedire. Praedictas vero excommunicationis sententias prohibemus absque specialis mandati nostro, nisi forsitan in mortis articulo relaxari, quo casu nisi absolute beneficium obtinentes infra duos menses, postquam restituti fuerint sanitati, de loco interdixit si forsitan inibi fuerint recedentes, nostro se conspectui curaverint praesentare satisfacturi de suis excessibus, pro quibus hujusmodi sententias incurrerunt, & nostris beneplacitis parituri, eo ipso in easdem sententias relabuntur &c.

Actum in Palatio nostro Viterbiensi in die Coenae Domini, Pontificatus nostri anno quarto.

XXVIII.

Reductio Privilegii Sancti Dominici, & Sancti Francisci Fratrum olim per Sedem Apostolicam concessi, ne alii Religiosi prope eorum domum infra spatium trecentarum cannarum Monasteria edificare possint, ad centum quadraginta cannas.

Privilegium hic adnotatum legere est Superius Constit. XII. pag. 446.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Generali, & aliis Ministris, ac Fratribus Ordinis Minorum, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

§.1. Quia plerumque in futurorum eventibus, sic humani fallitur incertitudo judicii, ut quod utile conjectura verisimilis, imo etiam attempta interdum consideratio pollicetur, non solum inutile, sed damnosum reperiri contingat nonnunquam, quod consulte statuitur, postmodum consultius

immutatur. Hoc quippe necessitas praesentis provisionis evidenter ostendit.

§.2. Dudum siquidem, ut inter Religiosos potissime per nostrae diligentiae studium emulationis, & dissensionis tolleretur occasio, & charitatis integritas servaretur per nostras sub certa forma litteras ordinandum duximus, & districte inhibendum, quod nulli liceret ex tunc de Fratrum Praedicatorum, Penitentiae Iesu Christi, Beatae Mariae de Monte Carmelo, Heremitarum Sancti Augustini, Sanctae Clarae aliiisque Ordinibus in paupertate fundatis, nullique Mulierum de praedictis, seu quibuslibet aliis Ordinibus, aliquod Monasterium, Ecclesiam, vel Oratorium edificare, seu construere, nullique Seculari, seu Religioso cujuscumque professionis Ecclesiam, vel Monasterium, seu Oratorium, jam edificatum in locum aliquem transferre de Ordinibus memoratis infra spatium trecentarum cannarum a vestris Ecclesiis mensurandarum per aera, etiam ubi alias recte non permitteret loci dispositio mensurari, statuentes, ut quidquid contra hujusmodi ordinationis, & inhibitionis nostrae tenorem ex tunc edificatum existeret, dirueretur omnino.

§.3. Verum quia, quod ad pacem vestram, & praedictorum Fratrum, & Ordinum provifum fuerat, non solum vobis, sed etiam multis aliis, qui propter praedictum diffusum cannarum spatium in hujusmodi ordinatione, ac inhibitione contentum, quasi ab omnibus etiam solemnibus Civitatibus inveniebantur excludi, ad scandalum cessasse comperimus, diversis propterea litigiorum materis suscitatis; Nos super iis cum Fratribus nostris deliberatione praehabita hujusmodi spatium de ipsorum Fratrum consilio restringentes ipsum ad centum, & quadraginta cannas duximus reducendum omnibus aliisque, in praemissis nostris litteris continentur, in suo nihilominus robore duraturis.

Nulli ergo omnino hominum &c. Datum Viterbii nonis Junii Pontificatus nostri anno quarto.

XXXIX.

Quod Fratres Ordinis Praedicatorum Sancti Dominici, ad Praelaturas extra Ordinem assumpti, antequam consecrationis manus recipiant, omnia quae ab Ordine habent, Conventui resignent.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistro, & universis Prioribus, & Fratribus Ordinis Praedicatorum, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Providentia laudabilis, & salubris in cunctis vestris haberi debet operibus, ut exinde claritatem nominis in conspectu Dei, & hominum habeatis.

§.1. Cum itaque (sicut aseritis) contingat interdum, quod illi ex vobis, qui de Ordine vestro ad Archiepiscopatus, & Episcopatus, & alias Praelaturas Ecclesiasticas assumuntur, non considerantes, quod ex professione in ipso emissi Ordine, nihil habent proprium, quod sibi specia-

Statutum ante ut non edificarentur Conventus in fra eam. 300.

Ad 140. cannas reducitur.

Datum die 5. Junii 1268.

Exordium.

Cause Constitutionis.

cialiter valeant retinere, libros, & alia que apud eos hujusmodi tempore promotionis habent, usibus propriis applicare, secumque portare, presumant, in propriæ salutis dispendium, & dicti Ordinis non modicum detrimentum.

Continuatio.

§.2. Nos presumptioni hujusmodi volentes salubriter refragari, universis Fratribus dicti Ordinis, ad hujusmodi Archiepiscopatus, Episcopatus, & Prælaturas de cetero assumendis, auctoritate præsentium districtius inhiemus, ne consecrationis munus quoquomodo recipiant, antequam libros, & bona contingentia Ordinem memoratum, que apud eos tempore sue promotionis habere contigerit, Prioribus, & Conventibus, de quibus assumpti fuerunt, cum integritate resignent, nisi forsitan iidem Priores de consensu ipsorum Conventuum, usum illorum ad certum tempus eis dixerint concedendum. Alioquin eo ipso ab executione Pontificalis ministerii noverint se suspensos. Inter hujusmodi autem libros non intelligimus comprehendere quaternulos, & illas chartulas, vel membranas, in quibus dicti Fratres sibi certa notabilia cum aliquibus privatis sermonibus collegerunt.

Datum die 24 Junii 1268. Pon. An. IV.

Nulli ergo omnino hominum &c. Datum Viterbii quinto idus Junii Pontificatus nostri anno quarto.

XXX.

Archiepiscopi, & alii Prælati, gratias, & privilegia Ordini Fratrum Prædicatorum Sancti Dominici, vel Fratribus Minoribus Sancti Francisci interpretari prohibentur.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistro, & Fratribus Ordinis Prædicatorum, & Generali Ministro, & Fratribus Ordinis Minorum, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Proemium.

Ordinis vestri Sacra Religio, sub qua virtutum Domino in humilitate spiritus laudabiliter deservitis, promeretur, ut nos ipsum Ordinem sincera diligentes in Domino charitate, illa vobis libenti animo concedamus, per que materia submota gravaminis, status vestri tranquillitas procuretur.

Causæ facien. de prohibitionis.

§.1. Sane transmissa nobis conquestione monstratis, quod nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, & alii Ecclesiarum Prælati, vestris libertatibus derogantes, Indulgentias, seu Privilegia vobis ab Apostolica Sede concessa interpretari, & ad suum intellectum trahere moliantur (quamquam intellectum ipsum verba Indulgentiarum, & Privilegiorum hujusmodi exprimere videantur) ac vos juxta ipsorum interpretationem Privilegia ipsa servare compellunt, in vestrum non modicum præjudicium, & gravamen.

Prohibitis de qua in Rubrica.

§.2. Quia vero super hoc Apostolica provisionis remedium imploratis: nos vestris supplicationibus annuentes, ne præfati Archiepiscopi, Episcopi, & Prælati alii prædicta Privilegia, & Indulgentias, sive clara, que interpretatione

non indigent, sive dubia contineant, de cetero interpretari presumant auctoritate præsentium districtius inhiemus, volentes, ut cum ejus sit interpretari, cujus est condere, interpretatio super hujusmodi dubiis, & obscuris, dictæ Sedis judicio requiratur.

Nulli ergo hominum liceat &c. Datum Viterbii nonis Julii Pontificatus nostri anno quarto.

Datum die 5 Julii 1268. Pon. An. IV.

XXXI.

Abrogatio Statutorum quorundam in Capitulo Generali Cartusien. Ordinis editorum, quodque de cetero in dicto Capitulo contra Constitutiones Ordinis edi nequeant.

Ex Regestr. Vatic.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori, & Conventui Domus Majoris, & universis Prioribus, Fratribus, & Conversis Cartusien. Ordinis, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Proemium.

Christi Sponsam Sanctam Ecclesiam nullam rugam habentem, aut maculam sub unitate fidei Religionum diversitas non mediocriter venustate decorat, que licet una dici possit, & debeat propter suorum Civium unitatem; suis tamen per Orbem domibus distributa supernæ retinet Civitatis exemplar, que cum sit unica multas habet testante Dominino mansiones. Hæc est veteris quidem Archa Noe miro studio fabricata mansuetudinis habens, & Cameras, ac tristega, hæc Joseph mistici tunica Polimica, hæc demum ipsius Domini vestis est inconsutilis, sed desuper contexta per totum, ut ex iis pateat, & Ecclesie ipsius unitas, que regularium distinctionem Professionum non abicit, & earundem diversitas materni corporis, nec tollit, nec lacerat unitatem. Ad hanc sane pulchritudinem mirabilem, qua splendet, & splenduit quasi quadam varietate circumdata pia Mater, retroactis temporibus adjecit plurimum Ordo vester a suis Fundatoribus Viris spiritualibus, & tamquam adeps penitus a carne separatus magno pariter, & exacto consilio circumciscus, qui ab hominum separati consortiis, & ad vite subsidia necessaria, satis paucis contenti Aquilarum more nidum suum in arduis posuerunt, & præruptis silicibus, & inaccessis rupibus habitantes deliciarum hortum scalentis Heremi solitudinem arbitrati, ubi lectionibus, orationibus, & contemplationi vacantes solitudine Marthæ seposita subsederunt ad pedes Domini cum Maria.

Cartusien. certum animam numerum sibi assignant.

§.1. Tandem ut eoliberius, tam studiosum otium, tam otiosum studium profecerentur ad votum, quo curis temporalium paucioribus tenerentur, certos sibi possessionum terminos circa genus, sexum, & numerum animalium, processu temporis statuerunt, ut sicut rerum possessio limitem, sic & cupiditas finem acciperet, cum secundum signorum multitudinem ignis ardeat, & deducto stipite, vel subducto consueverit flamma minui, vel perire.

Cete.

§.2. Ceterum, ut audivimus pro tantis Patribus nati sunt filii, si tamen filii dici debeant, qui paterna vestigia non sequuntur, in Capitulis Generalibus ad officium Diffinitorum assumpti facti quodam compassionis affectu domorum quarundam vestrarum deplorantes penuriam; causantes insuper, quod generaliter totus Ordo per Religiones pauperes, & modestos elemosynis pluribus defraudatur, quibus olim consueverat sustentari. De antiquis Constitutionibus, & observantiis vestri Ordinis immutare plurima præsumperunt, & nuper inter cetera statuerunt, quod domus singule omnis generis animalia libere possiderent, quodque Procurator Major cui ter in anno valeat equitare, quodque Præbendarii vestri in vestris valeant Cœmeteriis sepeliri, & quod Prioribus, & Conventibus singularum domorum liceat terras suas, & Grangias ad censum dare perpetuum, & contractum quemcumque facere, convertis, & redditus minime requisiti, & plura alia, que a vetusto ejusdem Ordinis usu laudabili noscuntur penitus aliena, nonnulla insuper adjungentes, que prærogativis præjudicant, quas domus vestra Major habuisse dignoscitur ab antiquo, sicque, ut dicitur per diversa Capitula, tam severæ, quam utiles, & sinceræ Constitutiones, & observantiæ Ordinis relaxantur, obscuratur auram ipsius, & color optimus immutatur, & qui procurant talia ejusdem Ordinis excellentiæ detrahunt, dum infirmitati descendere se consingunt.

In Capitulis Gen. sic leges Constitutionibus observant.

§.3. Nos vero, qui vos, & vestrum Ordinem, & diligimus, & dileximus ex affectu, in quo bonæ memoriæ, qui secundum carnem nos genuit, Pater noster & religiose vixisse noscitur, & agonem suum feliciter creditur consummasse, dictis stipendis, & similibus salubri consilio duximus obviandum, ad id nostrum fle-

ntes intuitum; ut nec Ordinis libertas preceat circa ea, que Capitulum Generale pro tempore statuenda decreverit, nec in eam evagetur licentiam, ut ejusdem rigores, tam celebres, tam famulos levis impetu voluntatis evacuet, a Sanctis Patribus, non sine consilio prout credimus Sancti Spiritus introductos, & ad vitam communem redigat tam præclaræ Religionis statum, & eminentiam singularem, ut per hanc viam mediam & eorum vitium calumniam, qui cito Nobis objicerent, quod facile de jejuniis disputat venter plenus, & illorum obviemus astutia, qui sub celitio plusquam expedit forsitan delicati, ut voluntati propriæ satisfaciant, ne, quod absit, dici conveniat voluptati necessitatibus aliorum sese compati simulant, defectum hujus temporis allegantes, qui ut dicunt non patitur tantæ distinctionis censuram: Statuimus ergo, & observari inviolabiliter præcipimus, quod de antiquis ipsius Ordinis Constitutionibus Generali Capitulo, vel Diffinitoribus, nunquam liceat absque Prioris, & Monachorum domus Majoris Cartusien. consilio, & assensu aliquid immutare, sed nec eis consentientibus immutatio hujusmodi robor habeat, donec eorum perdurante consensu, in tribus Capitulis Generalibus successively fuerit confirmata. Quod si fecus fuerit attentatum, id decernimus irritum, & inane.

Infirmantur addita prohibitionem quidam de antiquis Ordinis Constitutionibus immutantur.

§.4. Et licet Constitutiones tam Canonice, quam Legales non præterita regulariter, sed futura dumtaxat respiciant: ea tamen, que in vestro Capitulo Generali nuper fecere statuta, quorum, vel in specie, vel in genere supra fecimus mentionem penitus reprobamus, & omni carere volumus robore firmitatis.

Nulli ergo omnino &c. Datum Viterbii undecimo Kalendas Septembris Pontificatus nostri anno quarto.

Dat. die 11 Aug. 1268. Pon. An. IV.

Finis Tomi Tertii.